

VILÁGOSÁG

KOLOZSVAR,
1947. július 7. hétfő

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM
167. szám

A szomszédállamokkal való szoros baráti kapcsolatok kiépítése érdekében

Szófiába és Prágába utazik Groza Péter miniszterelnök

Hatalmas gyógyszersegélyt kapunk a Szovjetuniótól

Az Országos Szaktanács harca a dolgozók anyagi helyzetének megjavítása érdekében

BUKAREST. — A minisztertanács — amelyen Groza Péter miniszterelnök elnökölt — elhatározta, hogy a legösszefogottabb kormányzó, amely ismét az ország segítségére sietett és 8000 vasuti kocsi gabonát küld az országnak. A minisztertanács egyben elismerését fejezte ki Gheorghiu-Dej és Traian Savulescu minisztereknek is.

A minisztertanács ezután megvizsgálta és jóváhagyta a következő törvényjavaslatokat:
A helyi közigazgatás és a községi üzemek támogatására létesítendő pénzügyi megszervezéséről, Lugos városának törvényhatósági székhellyé való nyilvánításáról, a vízjogi törvény egyes szakaszainak módosításáról, az „Eforia” polgári kórház 1947-48. évi költségvetése bevételei és kiadásai előirányzatának módosításáról és végül az iradalom és művészet díjainak módosítására vonatkozó törvényjavaslatot.

Bár a hivatalos jelentés nem beszél róla, a „România Libera” című tekintélyes fővárosi napilap tudni véli, hogy a minisztertanács a törvényjavaslatok jóváhagyását követően Tiberiu Moisoiu, a Nemzeti Bank kormányzójának jelentését hallgatta meg a pénz stabilizációjával kapcsolatos külföldi tárgyalásairól, majd felolvasták az angol-francia jegyzéket. A jegyzékben Romániát meghibáztatják, vegyen részt azokon a tárgyalásokon, amelyeken az amerikai „segítség”-re vonatkozó ígéreteket tárgyalják meg.

A lap rendkívül érdekes értesüléséhez hozzáfűzi: a demokratikus erők visszautasítják a külföldi beavatkozási kísérleteket, mivel Romániát valóban csak a nép számára akarják újjáépíteni és így a minisztertanács határozott álláspontja nem lehet kétséges az angol-francia meghívással szemben.

A MINISZTERELNÖK SZÓFIAI ÉS PRÁGAI UTJA

A minisztertanács megvitatta Groza Péter miniszterelnök szófiái útját is és úgy határozott, hogy a kormányelnököt július 13-án sorakerülő bulgáriai útjára Tatarascu Gheorghiu külügyminiszter és Octav Livezeanu tájékoztatóügyi miniszter kíséri el.

Groza Péter miniszterelnök nem sokkal szófiái útja után Prágába látogat, hogy eleget tegyen Clement Gottwald csehszlovák miniszterelnök meghívásának.

Groza Péter miniszterelnök szófiái és prágai útja a demokratikus erők ama következetes politikájának folytatását jelenti, amely a szomszédos államok szoros barátságára és gazdasági együttműködésére irányul.

AZ ORSZÁGOS SZAKTANÁCS KÖZPONTI BIZOTTSÁGAINAK HATÁROZATAI

Az Országos Szakszervezeti Tanács Központi Bizottsága ülést tartott, amelyen a szakszervezeti mozgalom különböző kérdéseit országos és nemzetközi vonatkozásban is megvitatták. Az értekezleten Apostol Gheorghiu, az Országos Szakszervezeti Tanács elnöke, továbbá Szenkovits Sándor és Serban Iótitkárok, valamint Anghu Emilian, Saracu Dumitru és az OSZT többi vezetőinek felismerésük után lefektették a közeljövőben megvalósítandó munkatervet is.

Megállapították, hogy a szakszervezeti mozgalom a legsúlyosabb gazdasági és pénzügyi viszonyok között tevékenykedjen, mégis értékes eredményeket ért el és megerősödött a küzdelemben, szétzúzva a manipulációk és más reakciós elemek provokációs mesterkedését.

Az Országos Szakszervezeti Tanács Központi Bizottsága a fizetési alkalmatlanságok részére — különösen gazdasági

vonatkozásokban értékes eredményeket ért el.

Rendületlenül folytatja azonban tevékenységét a dolgozók anyagi helyzetének a megjavítása érdekében, a kollektív szerződéseknél a termelés minden ágába való beecoztatása, a köztisztviselők összes csoportjai szervezeti szabályzatának megalkotása és a fizetések utáni adók és kincstári illetékek leszállítása érdekében, valamint azért is, hogy a fizetési alkalmatlanságok az ellátószervek után olcsóbb közszükségleti cikkeket kapjanak és végül képviseletet követeljenek a Szaktanács az összes olyan állami intézményeknél, amelyek működése közvetlenül érinti a fizetési alkalmatlanságok érdekében.

A politikai és gazdasági élet többi kérdéseivel kapcsolatban az OSZT központi bizottsága a következőkben határozta meg álláspontját: harc a nemzetközi reakció és annak romániai szövetségesei, Maniu-Bratianu és Titel Petrescu ellen, a Román Kommunista Párt országépítő és pénzstabilizáló javaslatainak elvetése támogatása, továbbá az állami költségvetés kiadásainak a háborús gazdagság és spekulációk megadóztatásával történő fedezése, a társadalombiztosító autonómiája, a háborús bűnösök

megbüntetése, az inaskodás éveinek leszállítása.

A termelés emelése érdekében be kell vezetni minden üzemből az akkordmunkát, vagy a munkanorma rendszert, a mezőgazdasági szakszervezet tagjainak pedig mindent el kell követniük annak érdekében, hogy a hivatalosan előírt gabonamennyiség befolyjék, a dolgozók kenyérellátásának biztosítása érdekében. Elhatározták végül azt is, hogy a szakszervezetek öntrendelkezési joga és a munkás demokrácia elvei alapján még ebben az esztendőben megtartják a szakszervezeti választásokat.

A GABONA ÉS A TÚZIFA SZÁLLÍTÁSÁRA ELEGENDŐ VASUTI KOCSI ALL RENDELKEZÉSRE

A kormány illetékes szervei céltudatos intézkedésekkel valósítják meg a Román Kommunista Párt részéről kidolgozott és a minisztertanács által jóváhagyott ragyszabású gazdasági javaslatot, amely az összes fizikai és szellemi dolgozó életszínvonalának javítását kívánja megvalósítani. Az aratás és gabonagyűjtés megszervezése mellett a kormány illetékes tényleges gondoskodnak a kicsépelelt gabona vasuti szállításáról, egyben

a lakosság tűzifa szükségletének biztosításáról is.

Profiri közlekedésügyi miniszter, egyetemi tanár erről a nagyfontosságú kérdéssel a következő sajtónyilatkozatot adta:

— A kicsépelelt gabona vasuton történő szállítására a CFR megfelelő számú vasuti kocsival rendelkezik. A vizi úton tör-

150 milliárd lej értékű gyógyszer érkezik a Szovjetunióból

A Szovjetunió és Románia között megkötött kereskedelmi egyezmény értelmében július 15-ig 90 milliárd lej értékű gyógyszer érkezik Romániába. Az egyezmény szerint Románia összesen 150 milliárd lej értékű gyógyszert kap a Szovjetuniótól és ennek a mennyiségnek az első része a július 15-ig megérkező gyógyszerzállítvány. A Szovjetunió a világgiazi áraknál lényegesen olcsóbb árral szállítja az elsőrendű fontosságú gyógyszereket és azok nyersanyagait Romániának.

A háború következtében a belföldi gyógyszeripar teljesítőképessége lényegesen visszaesett. Különösen az elsőrendű fontosságú gyógyszerek csak a feketepiacon méregdrága árral lehetett beszere-

zni. Ezt a visszas helyzetet szünteti meg most a Szovjetunióból érkező jelentős gyógyszerzállítvány, amelyben adrenalin, amestésin, antipirin, atropin, aspirin, piramidon, különböző bismutkészítmények, galicolum, jód, kálium, hypermangan, kámfor, különböző kodein készítmények, menthol, methil, morfium, natrium, neosalvarsan, novocain, panthopon, papaverin, perhydrol, penicilin, santonium, teobromin, urotropin, fenacetin, 40 darab kvarclámpa, röntgenképekhez szükséges filmek és más értékes gyógyszerek és vegyjanyagok vannak.

A Szovjetunió a hatalmas értéket képviselő gyógyszerzállítvánnyal újabb baráti készségének és segíteniakarásnak adta tanujelét.

Vásárhelyi János püspök a béke és demokrácia útját hirdette

az erdélyi református egyházkerület közgyűlésén

A református iskolák előljáróságában ezentul munkások, iparosok és földművesek is helyet foglalnak

KOLOZSVAR. — A református teológia diszterében szombaton reggel kezdődött meg az erdélyi református egyházkerület közgyűlése. Az elnöki asztal mellett Vásárhelyi János püspök, Tavasz Sándor dr. püspökhelyettes, a főgondnokok és igazgatótanácsosok, valamint Nagy Ferenc volt délerdélyi püspökhelyettes és az esperesek foglaltak helyet.

A püspök inéja és a főgondnok megnyitóját után a gyűlés táviratban köszöntötte Gfelsege I. Mihály királyt, Groza Péter miniszterelnököt, a vallásügyi minisztert és az ország kormányzatát.

A gyűlés lelkesen vette tudomásul, hogy Groza Péter miniszterelnök, akit a gyűléstől előzetesen értesítettek, a tárgyalásokhoz teljes sikert kívánt.

Az erdélyi református egyház történetében a felszabadulás óta először zajlik le egyházkerületi közgyűlés és szemmel látható ebből az alkalomból az új kor új szellemének érvényesülése. Ismeretes az a súlyos vita, amely éppen a minap zajlott le Matosvárhelyen a református kollégium főgondnoki tisztének betöltése körül s így annál örövendesebb, hogy az egyházkerületi közgyűlés mindjárt értekezleti kezdetén demokratikus szellemű döntést hozott ebben a vitában.

A közgyűlés kimondotta ugyanis, hogy az egyház köznevelésének előjáróságában ezentul nemcsak „erőteljesen rendelkezést, hanem minden olyan református embert is bevonhatunk, aki erre magát az iskoláért való önzetlen szolgálataival érdemessé tette. Így alkalom nyílik arra, hogy a köznevelés előjáróságában munkások, iparosok és földművesek is bekapcsolódjanak.

A közgyűlés behatóan foglalkozott a református egyházat illető időszerű kérdésekkel, amelyek részben az elmúlt esztendőkből szöve beszámoló, részben pedig a mai és jövőendőbeli helyzetből szöve jelentések után rendre felvetődtek. Így fontos döntést hozott a közgyűlés a lel-

készek régóta vajudó nyugdíjügyi kérdésében, amennyiben az összes református lelkészeknek az állami általános nyugdíjpenztárákba való felvételét kérte.

Annak bejelentése után, hogy a romániai református egyházak képviselőjei Hamar Eéla bukaresti lelkész hivatott meg, került sor Vásárhelyi János püspöki jelentésére.

A NÉP EGYHÁZA A FAJGYÜLŐLET ELLEN

— Azért jöttünk össze — kezdte beszédét Erdély református püspöke —, hogy az előttünk kibontakozó új helyzetben feladatunk helyes betöltésének útját és feladatait megkeressük. A mai időben, amikor annyi mindenféle ellentét választja meg el az emberket egymástól, még nagyobb szükség van arra, hogy minden egyház világosan hirdesse és szolgálja a szeretet evangéliumát. Egyedül ez a szempont lehet az irányadó, amikor az egyház hivatását vizsgáljuk az állammal, a különböző népek és egyházak fiai-val és a református egyház tagjai-val szemben tanúsított magatartásban.

A püspök beszéde során megemlékezett egyházának a faji üldözések idején tanúsított magatartásáról, amikor is odaállt az üldözött románok és zsidók mellé. Külön is leszegerte, hogy ennek a magatartásnak többször is visszhangját tapasztalhatta, amióta változtak az idők és a népek történelmi útja országunkban is reakanyarodott az igazi demokrácia útjára. Hangsúlyozottan kiemelte, hogy az erdélyi református egyház sorsát is kézbevevő hatalom messzeterékintő bölcsességgel a református egyház munkájának zavartalan végzését biztosította (a

kívánatosnak jelezte, hogy a diplomok és iskolák töltsék be feladatukat.

— A mi egyházunk — emelte fel szavát Vásárhelyi János püspök — igazán a nép egyháza. Ige-hirdetőinket magunk választjuk. Mind egyformán felelősek vagyunk azért, hogy a nehéz időkben is keressük a békét, hűséggel szolgáljuk az ország kormányzatának a köz javát szolgáló törekvéseit és résztvegyünk minden olyan munkában, amely a népek és így a mi népünk erőinek összefogásával is megteremteni és biztosítani kívánja az egyetemes emberi megfizetést.

A püspöki beszámoló méltatta Erdély újra való egyesítésének egyházpolitikai szempontból való jelentőségét és az egybegyűltek hangos ünneplése közepette mélt-

Alexej pátriárka látogatásáról

— Egyházunk — hirdette a püspök jelentésében — a háború ellen küzd és olyan világtrend kialakításához akar hozzájárulni, amelyben az emberek nem félnek egymástól, hanem biznak egymásban. Ez az egyház nem öncélu hatalmi intézmény, hanem a hit és szeretet közössége. Nem reakciós. Nem ragaszkodik önérdeléből minden meglévőhöz, hanem szüntelenül javítani, reformálni kíván.

A népi egyház értékelésénél Vásárhelyi János püspök megemlékezett Alexej moszkvai görögkeleti pátriárka kolozsvári látogatásáról is és kijelentette, hogy az erdélyi református egyház a presbiterianus világtrendben a görögkeleti egyházzal együtt fog Krisztus igéinek hirdetésében találkozni.

Az erdélyi református iskolákra vonatkozólag Vásárhelyi János püspök hála-éle emlékezett meg a Magyar Népi

MA,
vasárnap
10 órakor
Luka László
a köztisztviselőkhöz beszél
a kolozsvári Diákházban

A MEGISMERÉS UTJA

A haladó eszmék hívei az ember-társ megbecsülését nemcsak a családra, nemcsak a barátokra, nemcsak az egy nyelvet beszélőkre, hanem a világ valamennyi nemzetére ki akarják terjeszteni, mert tudják, hogy a valódi békét nem fegyveres fenyegetésekkel és légi támaszpontok kiépítésével, hanem az emberi természet helyes irányban történő nevelésével lehet előmozdítani.

A munka természetesen nem könnyű. A világ az elmúlt évtizedben félelmetes fertőzést ment keresztül. A faji fensőbbég elmélete nem is eredményezhetett egyebet, mint fajgyűlöletet. S a gyűlölet, harag s ellenkezés érzelmeit sokkal könnyebb felgerjeszteni, mint lecsillapítani.

Azt lehetett volna persze hinni, hogy a hitlerizmus bukásával a világon mindenütt belátják ennek igazságát s teljes erővel hozzálatnak, hogy amit az esztelenség elrontott, azt a haladó gondolat helyrehozza. Sajnos, nem egészen így történt. A hódító és más népeket leigázni szándékoló gondolat ma is jelentkezik s leküzdéséhez sok erőfeszítésre lesz szükség.

Annai azonban bizonyos, hogy a békét és a népek közös alkotó munkáját hirdető sem titlenek s bár komoly nehézségekkel kell megküzdeniük, munkájuk mégsem eredménytelen. Lassan, lépésről lépésre, szinte észrevétlenül következik be a haladás, amint azt a magyar s román nép kölcsönös megismerésének egyes állomásai is bizonyítják.

Nem véletlen, hogy például szellemi téren mind kifejezettebb és rendszeresebb érdeklődést tapasztalunk egymás tevékenysége iránt. Magyar vonatkozásban nem is kell külön kiemelni az „Utunk” szakadatlan tevékenységét, amely megjelenésétől kezdve egészen máig, tervszerűen tájékoztatta olvasóit a román szellemi élet eseményeiről. De meg kell említenünk a magyarországi „Társadalmi Szemle”, továbbá a „Valóság” című folyóiratokat, amelyek szakzerű és alapos tanulmányokban számoltak be a román társadalom és irodalom jelenségeiről s hasonlóképpen megemlíthetjük a budapesti haladószellemű napilapok, valamint a magyar rádióknak tevékenységét.

Mindez nem egyes emberek elszórt kísérletezéseire, hanem a közszellem lassu, de biztos kialakulására mutat. Ez a közszellem természetesen nem lehet egyoldalú és román részről mind gyakoribb azonos megnyilvánulásának vagyunk tanúi.

Hatalpajaink beszámoltak már a bukaresti román-magyar írótalálkozó eseményeiről. De az akkor lezajlott ünnepi jelenségeken túl, most a hétköznapi gyakorlatában is igazolódik az egymás megértésére való törekvés. A színvonalas bukaresti „Contemporanul” rendszeresen foglalkozik például a magyar vonatkozású eseményekkel. A „Scanteia” a napi politika tárgyilagosságot és tisztaságot, egyik legutóbbi számában előkelő helyen hozta Petőfinek „Egy gondolat bánt engemet” című versét Jeleleanu Eugen kiváló fordításában és — ha az aláírást jól olvastuk ki — Lucaci Adrian szép rajzával.

Általában véve Jeleleanu Eugen, a tehetséges költő, fáradhatatlanul dolgozik, hogy az új magyar lírát elsőrangú fordításokban ismeresse meg a román közönséggel. A szintén bukaresti „Revista Literara” legutóbbi száma egy egész oldalt szentel Ady hódversének az ő tolmácsolásában. A verseket ezúttal Corănescu Florica öt ragyogó rajza, köztük egy Ady-arckép, díszíti. A „Revis-

ta Fundațiilor Regale” áprilisi számában Petőfi és Ady négy versét közli románul Jeleleanu, köztük a „Ragyogó vitézként”-et is és az itt-ott megjelent ismertetések elismerően nyilatkoznak a fordításokról. Az Állami Könyvtár a papírhiány és a könyvek általános drágasága ellenére is folytatja a magyar könyvek kitűnő román fordításokban való megjelentetését. Nemrégiben hagyta el a sajtót Mihály Zoltán „Szelistszi asszonyok” című regénye, melynek átültetését Csor P. Avram tanár végezte. Ugyancsak most került könyvtári felügyelvénybe Gyurgya Emil ma-

gyar lírai versgyűjteménye, amely eredetileg a budapesti román költők kiállítás kapcsán jelent meg. Irodalmi folyóirataink bizonyára részletesen fognak ismertetni ezeket a könyveket. Itt csak az esemény jelentőségére akartam felhívni a figyelmet s azt szerettem volna bizonyítani, hogy a haladó gondolat munkája nem egészen eredménytelen. Ez reményt ad arra, hogy nemcsak szemléi téren, de mindenütt s kétféle jog a béke és a szabadság eredményeit megvédeni és céljait megvalósítani.

SEMLER FERENC

Miért van szükség Kolozsváron magyar Operára?

Három éve vajdúik Kolozsváron a magyar Opera kérdése és annak ellenére, hogy az új színházi törvény biztosítja az Állami Magyar Színház keretén belül Opera létesítését, még mindig nem látunk megnyugtató intézkedéseket a kérdés rendezésére. Tudjuk jól, hogy színházunk átszervezése még az állami költségvetésbe való felvétel után is jelentős feladatokat ró a színház vezetőségére, különösen a mai időknek megfelelő jó színvonalú megteremtése terén, de még

ebben az évben módot kell találni az Állami Magyar Opera alapjainak lerakásához. Operanéveléseink nagyrésze az eredménytelen húza-vona láttán elszéled olyan tájakra, ahol művészetének gyakorlására alkalmas talál és rossz néven vehetjük-e tőlük, ha némaságra ítélve nem hajlandók évekig várakozni? Az eddigi jelek pedig azt mutatják, hogy e téren színházunkban még ebben az esztendőben sem indul semmiféle komoly kezdemé-

nyezés. Ha a kérdést azonban részleteiben is megvizsgáljuk, parancsoló szükségként jelentkeznek a magyar Opera megteremtése. Ragadjunk ki csak három fontos körülményt. Demokráciánk nemzeti politikájának eredményeként létesült az Állami Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola, amely egyéves működése után megmutatta, hogy a kezdeti nehézségek ellenére is komoly munkát tud végezni és biztosak vagyunk a nehézségek leküzdésé-

vel egyidejű fokozódó munkateljesítményben is. Felvetődik azonban a kérdés: mi az egyik legfontosabb feladata a Zeneművészeti Főiskolának? Énekesek, zenészek, karmesterek képzése. De magyar Opera hiányában hová menjen a Főiskolából kikérülő énekesek, zenészek, karmesterek nagy többsége? Mi szükség van akkor Magyar Zeneművészeti Főiskolára, művészképzésre, ha nincs magyar Opera? A két intézmény szorosan összefügg egymással és a kettő csak együttesen tudja teljesíteni hivatását.

A másik kérdés: ki ad hangot ősi népi dallamkincsünkkel megújított és diadalmasan elindult magyar muzsikának, ha elsősorban nem a magyar Opera? Itt főképpen Bartók és Kodály muzikájára gondolunk. A létesülő Állami Magyar Operától elsősorban nem azt várjuk, hogy Carment, Szevillai borbélyt, Bohéméletet, Toscát, Paraszbecsületet játsszék — azt is —, de elsőrendű feladata, hogy az új magyar művészetet szóltassa meg.

Vidéki városaink nélkülöznek a komoly muzsikát. A kolozsvári Állami Magyar Opera hivatása lenne Marosvásárhelyt, Nagyváradot, Szatmárnémetit, Aradot, Temesvárt, Brassót és a nagyobb városokat látogatói, felfrissíteni, megpezsdíteni a zenei életet, irányt mutatni és fejleszteni a zenei életet.

Ezeket a kiragadott feladatokat senki más nem végezheti el helyettünk és alig kell több bizonyíték ahhoz, hogy a magyar operajátászás szükségességét igazoljuk. Zenei életünknek is bele kell kapcsolódnia az általános kultúrát, vonal emelésének munkájába és itt is a helyes utat kell követnie. Meg kell ismertetni széles tömegeinkkel az említett magyar muzsikát és a sok helyen elfalcsult zenei igényeket el kell vezetni egészséges zenei fejlődésünkhöz. De ezek mellett még azt a feladatot is kapná a magyar Opera, hogy itélő népiünet megismertesse a román és szomszédos népek muzsikájával.

A vázolt feladatok sürgős teendőket követelnek meg. Ha még ebben az esztendőben nem is lehet szó nagyobb szabású operatársulat megszervezéséről, amint a szakemberek mondják, legalább jó karmesterről kell gondoskodni, aki kellő tudással megkezdheti a munkát. Ez lenne az első lépés, mert jönnének az énekesek is. A jó karmester vonz, mint a mágnes.

Felintettel arra, hogy egy kolozsvári magyar Operára különleges feladatok hárulnak, nem lehet halogatni ennek a kérdésnek rendezését. Színházunk, a Zeneművészeti Főiskola, zenei szakemberek és a MNSZ Közművelődési osztálya közösen kell munkához lássanak, hogy az adott körülmények között meginduljon az operaszervezés munkája. TAMÁS GÁSPÁR

Babacipő — Ampèremérő — dinamó

Aki meg akar győződni róla, hogy tanoncjuságunk szabadidejében más egyéssel is foglalkozik, mint sporttal, táncol és mozibajárással, menjen el és nézgesse meg a kolozsvári tanoncskola két termében rendezett kiállításukat. Meglátja Kolozsvár iparát — kicsinyben, Falon, asztalokon és mennyezeten vas és fémpari, faipari, bőripari, villamosági, szövőipari s ki tudná felsorolni milyen ipari tárgyak beszélnek hétszáz tanoncjú munkájáról. Egyik teremben a fiúk, másikban a lányok vizsgamunkáit találjuk. A lányoké persze szebb, hisz kevesebben vannak, mint a fiúk. De szívesebb a munkáik és finomabb kivitelű.

Az első benyomást, amit a terembe lépve magamon és a látogatók szemében tapasztalok, csodálkozásnak keresztelném. Igen, az ember kezébe vesz egy apróságot, egy gonddal készített apró lábbelit, dinamót, vagy babaruhát és nézi, forgatja és — csodálkozik. Hogy lám, ezekben a kopottkisejű, vézna kis tanoncokban micsoda képességek szunnyadnak. Egyik-másik talán a meseterét is tudszáryalja.

A kiállított tárgyak azt sugározzák a néző szemébe, hogy alkotók — mert egy jó lábbeli is alkotás, nemcsak a vers és novella — izmait és kezükben a kulapácsot, a vésőt, az ollót és a vonalzó és ceruzát nem a kényszerrel, álmos kötelesség, hanem az önálló kezdeményezés, a jót és szépet alkotás öröme fűtötte.

Ahol nincs munkanélküli és nincs irástudatlan

TESTVÉREINK, A KOMIAK

feldje virágzó paradicsommá fejlődött a szovjet rendszerben

A félvad törzs önálló, kulturárává vált felszabadulása óta

SZIKTIVKÁR. — Szigorú és főnemesen titokzatos északi táj terül el Moszkvától északkeletre, ahol a Kirov és Molotov területektől északra, nagy szélességben húzódik le majdnem egészen a Jeges-tengerig a magyarral rokon komi nép Autonóm Szocialista Szovjetköztársasága. Az alig négyszázezer lakót számláló terület nagysága 375.000 négyzetkilométer.

A természeti szépségekben bővelkedő földrészt mostoha volt a kicsiny komi néptörzshöz. A munkaszerező, bátor komiak nélkülözve, vadászattal és halászat-tal tengették életüket, miközben vérüket szipolyozták a cári hivatalnokok, földesurak és ravasz kereskedők.

A KOMI NÉP FELSZABADUL

Mint a többi Oroszországban élő nemzetiségnek, úgy a komi népnek is a jobb életet, az emberi sorsot a Nagy Októberi Forradalom hozta meg. Ekkor nyújtott testvéri kezét a nagy orosz nép a többi vele együttlakó népeknek, köztük rokonainknak, a komiaknak is. Az elnyomott, sanyargatott komiak területe önálló országgá vált, a szabad és független Komi Autonóm Szocialista Szovjetköztársasággá. Lenin és Sztalin, a szovjetnépek nagy vezetői gondoskodtak arról, hogy a félvad komi terület előreladott szovjet köztársasággá váljon, népe pedig a széles kulturális és gazdasági fejlődés útjára léphessen.

Szívósság, merészség, találékonyság jellemzi a komiakat. Csak így tudtak a majdnem örökösön kékeményre fagyott földön nagy ipartelepeket, vasutvonalakat, jó közlekedési utakat létesíteni. Szenet, kőolajat, fát feldolgozó üzemek ma már jólétet teremtenek a népek és eltűnt az a feneketlen nyomor, amiben az elnyomás ideje alatt éltek. Nincs kö-

zöttük munkanélküli és nincs vástudatlan.

A főváros, Szihtivkár mellett új városokat, köztük Izma elnevezésű vasuti gócpontot teremtettek meg a fagyos pusztaságok helyén. Szihtivkárban a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának fiókintézete komoly munkát fejt ki. A fővárosnak muzeuma, több színháza, klinikái, fürdői vannak. Még a nyoma is eltűnt annak az összeesküvés konyhából álló sárfészeknek, mi azelőtt volt a főváros helyén. A komiak országában, ahol ritkaságnak számított az irástudó, ma már 600 általános és 2 főiskola működik. A nép irástudóvá vált. Színészeket, írókat, tudományos munkásokat, művészeket adott a szovjet hazának — és mindez a szovjet hatalom segítségével, mert önmaga képtelen lett volna abból a feneketlen mélységből felemelkedni, amiben a cári önkényuralom tartotta.

SZÉN ÉS OLAJ

A kis köztársaság fejlődési lehetőségei szinte határtalanok. A pecsora szénmedence az ország területének háromötöd-részt foglalja el. Tíz bányában már teljes erővel halad a termelés, amik a legmodernebb eszközökkel folynak. Villamoscsillék, felvonók, tökéletes orvosi felszerelések, szellőztető készülékek teszik veszélytelenné a komi bányákban való munkát.

A komi nép tudja, mivel tartozik a szovjetnek. Amikor a fasizta háború alatt a hitleristák elfoglalták a Donyec-medence szénbányáit, ezer szocialistával emelték fel a termelést a komi bányák dolgozói, hogy a Szovjetbirodalom szénhiányát fedezni tudják. Így Lenin-grad népe a távoli Komi köztársaságból kapta a szenet és az ő szenik izzott a tengervíz szovjet hajók kázanái alatt is. Ma Komi köztársaság széntermelése eléri az évi 8 millió tonnát.

Kiknek érkezett üzenet a hadifoglyoktól?

A MNSZ marosvásárhelyi megbízottai gyűjtötték össze a Szovjetunióból visszatérő hadifoglyoktól az alábbi üzeneteket:

Ramócsi József üzeni Kolozsvárra, Sülye Márton pedig Nagyváradra Ghilányi-utca 57 címre, hogy a 7147 számú táborban vannak. Péter Károly tanító, zászlós üzeni Csík megyébe, hogy egészséges és a 7125/3 számú táborban van. Kelemen Tibor üzeni Kolozsvárra, hogy egészséges. Márton Gyula dr. Kolozsvárra, hogy a 119/2 számú, Achim András Kolozsvárra, hogy a 7147 számú táborban maradt. Anghi Balázs üzeni Kolozsvárra, Petru Rarest-utca 53 címre, Márton Imre pedig Kolozsvárra, Arany János-utca 9 címre, hogy Focsniban vannak. Somodi Albert üzeni, hogy még a 7125/3 számú táborban van. András Zoltán kolozsvári festőművész, Csutak Gyula Kovászna, Muske Antal Szatmár, Zágony Hajdu Lajos (Zágony község), Fischer Ervin Nagyvárad és Mogyer Lajos szolgabíró Dés üzenik, hogy Focsniban vannak. Székely István üzeni Sepsiszentgyörgyre, hogy egészséges. Pálfi Gyula (Udvarhely) üzeni, hogy még a 147-es táborban maradt. Kovács Béla üzeni Kolozsvárra és Pozsony (keresztneve hiányzik) szintén Kolozsvárra, hogy az 5929 számú táborban vannak.

A Francia Intézet
KÖNYVTÁRA
a nyári szünidő alatt (jul. 1–
szept. 15) nyitva van minden
csütörtök d. u. 4–8.

A közönség rendelkezésére állnak könyvudon-
ságok, folyóiratok, napi-
lapok lefrissebb számai.

működött a Dálnoki Veress Lajos-féle magyarországi összeesküvőkkel

Titkos terveket szőtt a Kiugrási Iroda, a Vasmag, a Magyar Közösség és a Pókok csoportja a magyar nép ellen

Az Ungváry-féle összeesküvés leleplezése megrökönyödést váltott ki az egész romániai magyarság körében. Sokak számára most vált csak érthetővé, ami az elmúlt két év alatt a Magyar Népi Szövetség körül s a magyar intézményekben történt.

Ma már világos, hogy az 1935 őszi megindult aknamunka a demokratikus magyar nemzetiségpolitika s annak vezetői ellen, a székeljüdvárhelyi kongresszus megtámadása, a lövétei gyilkosság, majd a „magyar blokk“ és a „magyar demokrata népfőnt“ egységbeni kísérletei, a Sebesi Jankó-féle Muniu-párti gyászmagyar próbaközös, végül pedig a félrevezetett ifjuság és falusi hiszékenyek sorában szervezett „vadmadarak“ meg „erdélyi partizánok“ fegyveres támadásai mind-mind egy titkos hálózat rejtett fészkeiből kaptak pénzt és utasításokat. A „pókok“ mozgalmának felfedezésével közvéleményünk magyarázatot kapott arra is, hogy miért robbant ki legutóbb politikai fordulat az egyes szervezeteiben már-már alakított Magyar Népi Szövetségben s miért volt szükséges erőlyesen megkezdni a már régóta csendes tisztogatást az egész romániai magyar közösségben.

Önként felvetődött azonban a kérdés, hogy mégis, miképpen vált lehetségessé Erdélyben egy ilyen messzire elágazó összeesküvés? A kérdés érthető, mert az erdélyi magyarság multjából szinte teljesen hiányzott a reakciós-fasiszta mozgalmaknak ez a titkos kalandor-fajtája. Az erdélyi magyarság nem élte át közvetlenül a Horthy-féle ellenforradalmat és fehérterrorát. Az ebből felburjánzott neobarokk magyar társadalmat a maga titkos és nyilvános jobboldali alakulataival csak a bécsi döntés után kaptak ajándékba, az „ejtőernyős“ pesti invázió jóvoltából.

A „pókok“ mozgalmának újabb terhelő anyagából kiderül, hogy az egész északerdélyi összeesküvés eredetileg történelmi import-áru, a Horthy-rendszer 1940-ben idekerült méréganyaga. Ungváry Sándor és társai a magyarországi jobboldali klikkek tenyészetéből vetődtek Erdély föléjére 1940 után, s azért húzódtak itt meg 1944 után is, hogy kellő időben újra felvehessék kapcsolataikat titkos pesti megbízókkal. A cél egyáltalában nem volt „nemzeti“. Ahogyan Horthy és

szegedi terrorlegényei sem átalították önző földbirtok-érdekeikért 1919-ben összefogói az akkor nemzetközi reakció szolgálatába szegődött román tábornokokkal és a cseh legionáriusokkal saját hazájuk népkormányát és néphadseregét ellen, éppen úgy Ungváryék sem resteltek az érintkezésváltást Maniu székelygyilkos reakciójával. A tét a békés konszolidáció megzavarása, a szovjetellenes fasiszta háboru folytatásának előkészítése, újabb népellenes magyar uralkandpolitika megalapozása, a gazdasági bajok fokozása s a demokrácia megbuktatása volt. Ugyanazok dolgoztak nálunk a mi demokratikus szervezeteink ellen, akik odaát a romokból újjáépülő Magyarország boldogulását akarták a legsötétebb árulással aláaknázni.

Nem maradhat titok többé az Ungváry-féle „pókok“ népellenes merényletének szoros összefüggése a Dálnoki Veress-féle magyar köztársaságellenes összeesküvéssel. Ugyanazok, akik beugrató működésük során magukat „különb“ magyaroknak akarták feltüntetni a Magyar Népi Szövetség éjt kappallá tevő s a román-magyar együttélést a jogegyenlőség alapján megvalósításhoz segítő demokrata vezetőinél, nemcsak a Maniu-gárdák felé áruzták el népiüket, hanem mindent megtettek azért is, hogy Magyarországot aljas műveleteikkel tönkretegyék.

Nincs tehát mentés az összeesküvők számára. A demokrata Magyarország is kérelhetetlenül leszámol velük s nem lehet kegyelem azok számára sem, akik feladva a kisebbségi időkben kialakult józan magyar gondolkodást, nálunk is bedőltek a Horthy-rendszer csábításainak s titkos szervezkedéseikkel a mai napig bizonytalanná és eredménytelenül igyekeznek tenni népi közintézményeinket, demokratikus szervezeteinket. A tisztogatásnak mindenütt mélyen járónak kell lennie. Személy szerint kell megnéznünk mindenkit, ki volt, mi volt az elmúlt négy év alatt s nem vált-e a titkos társulatok vak vagy tudatos eszközevé?

Csakis ilyen gyökeres ellenőrzéssel tudjuk felszámolni a multat, teljesen ártalmatlanná tenni a „pókokat“ s végre valóban megalapozni a mi egészséges magyar népi életünket szülőföldünkön, egyenranguan a maga reakciósait szintén kiseprűző román néppel.

Ügynökök kötötték össze Ungváryékat a leleplezett Csomóss-féle pesti bandával

KOLOZSVAR. — A nép, a demokrácia ellenségei mindenütt tervszerűen dolgoztak azért, hogy továbbra is megtarthassák maguknak a politikai, gazdasági és kulturális élet vezetőhelyeit és a kellő pillanatokban lerombolják mindazokat az eredményeket, amiket a demokrácia nehéz küzdelmek, kitartó munka árán elért. Egy héttel ezelőtt lelepleztük le az erdélyi „pókok“, az Ungváry-féle összeesküvés szétágazó szervezkedését és már akkor utaltunk arra, hogy az Ungváry-ügy kapcsolatban van a magyar köztársaságellenes összeesküvéssel.

Azóta újabb részleteket derítettünk fel ebben a messze szétágazó ügyben. Adataink vannak arra vonatkozóan, hogy az Ungváry-féle „pókok“ és a határon ruli Dálnoki Veress-féle „Magyar Közösség“ a „Vasmag“ és egyéb népellenes összeesküvő csoportok között szoros összefüggés van.

ATZÉL EDE BÁRÓ KÜLDÖTTSEGE

A történelmi jelentőségű román fordulat, 1944 augusztus 23-án, az erdélyi magyar demokraták földalatti szervezkedése, ellenállási mozgalma is nagyobb tevékenységbe kezdett. A felszabadulás előtti napokban még ki nem derített körülmények között meggyilkolt Kovács Katona Jenő íróval az élen, már arról tárgyaltak az ellenállás résztvevői, hogy az erdélyi magyar csapatok fordítsák szembe fegyvereiket a németekkel.

Ebben a súlyos pillanatban érkezett Budapestről az erdélyi antifasiszta szabadságharcosok szemében szívfölköt gyanús küldöttség, Atzél Ede báró vezetésével. A küldöttség tagjai között volt Dudás József, aki a temesvári Wurmbrandt-féle kommunista perben annak idején ársantprovokátor szerepet játszott és Faust Imre könyvkereskedő is.

A küldöttség élőbb dr. Csomóss Miklós hírhedt politikai kalandora, majd arra hívatkozott, hogy a budapesti kommunistákat képviseli. Erdélyi antifasisztáink azonban óvatossá voltak, az Atzél-féle küldöttséget elszigetelték s így az dolgozvaellenül tért vissza Budapestre.

Atzélék így nem kerülhettek kapcsolatba az erdélyi ellenállási igazi hazafias vezetőivel, a nép igazi barátaival, de sikerült eléget tenniük titkos feladatuknak: érint-

kezésbe léptek a Horthy-rendszernek azokkal a kipróbált embereivel, akiket arra szemeltek ki, hogy átmentsék a népelnyomó uralmat a nagy politikai változás utáni időkre is.

A „KIUGRÁSI IRODA“ TITKOS TERVE

Azok a magyar körök, amelyek Horthy 25 éves uralmának haszonélvezői voltak, 1944-ben kénytelenek belátni, hogy az a német győzelem, amelyre tétként a magyarok millióit tették fel, már nem következhetik be. A szegedi ellenforradalom gyászos alakjai megalakították a „Kiugrási irodát“ és köréje tömörítették a magyar reakció összes titkos és kevésbé titkos szervezeteit. Itt sorakozott fel a Turáni Vadászoktól kezdve az „Ötös kör“, a „Teleki-csoport“, a „Nemzetnevelés Tábor“, a Cso-

A reakció előkészületei

A „Magyar Közösség“ titkos utasítására Atzél báró és társai közölték az akkoriban még a város házában dolgozó Ungváry Sándorral, a „Tizes Szervezet“ egyik vezetőjével, Puskás Lajossal volt kolozsvári cserkészfőparancsnokkal és egyik ugyancsak kolozsvári tanárral, aki a felszabadulás után közéleti szerepet tudott biztosítani magának nemcsak a tanúgy, de a politikai élet terén is, valamint az egyetem egyes vezető személyiségeivel is.

A megbeszélés a Majális-utcai „Társadalom“ helyiségekben zajlott le. Itt találkoztak Atzél Ede báróval, a demokráciaellenes harcra kizemelt személyekkel, akik közül ma még csak Ungváry nevéhez hozhatjuk a nyilvánosságra. A megbeszéléseken kiadott utasítás röviden a következők voltak: El-

1945 nyarán megjelenik Róka József

Az első Erdélybe küldött megbízott, Ungváry budapesti jelentkezése után, Róka József volt, aki a Csomóss-féle „ellenállási mozgalom“ irataival felszerelve érkezett meg Kolozsvárra és azzal a mesével szerzett magának tartózkodási engedélyt, hogy a román-magyar kereskedelmi kapcsolatok felvételét igyokszák megteremtteni itt tartózkodása alatt.

Róka József, aki titkos megbízatásán kívül különféle csalásokat

móss Miklós-féle „Magyar Haza-Értelme Szabadság Szövetsége“ és a hozzájuk tartozó „Vasmag“ elnevezésű terrorszervezet Herceg Ferenc „Revizíós Ligá“-jával együtt.

Ezeket a szervezeteket egyesítette a „Magyar Közösség“ nevű legfelsőbb titkos szervezet, amelynek tagjai most felélnék köztársaságellenes összeesküvésként a magyar népbírók előtt.

A „Kiugrási iroda“ utasítása az volt, hogy a szervezet emberei közül minél többet bejuttasson a baloldali demokratikus mozgalmakba és ott verekedjenek ki maguknak vezető pozíciókat. A bejutottaknak kötelességévé tették a még kintlévőknek elhelyezését a demokratikus élet minden területén. Vagyis: foglalják el a „második védelmi vonalat“ és mentsek át a mult rendszert.

közni, hogy ott megtalálja a „Magyar Közösség“ embereit. Ugy igyekezett a maga számára bizalmat ébreszteni, hogy a Bolyai-egyetem marosvásárhelyi klinikáinak Röntgen felszerelés szállítására és felszerelésére tett ajánlatot.

Róka gyakoriott ügynök volt ebben a szakmában, hiszen ársantprovokátóri multja már régen a magyar ellenforradalmi körökhöz kapcsolta. 1943-ban azzal foglalkozott, hogy nyilas érzelmi tiszteket „leplezett le“ s ezzel a ténykedésével célja volt személyét a demokrata körök előtt elfogadhatóvá

rával. Hogy az Ungváry-féle szervezkedésnek kapcsolatai voltak a magyarországi összeesküvők egyik bizonyítottan egy Székelyvárhelyen terjesztett rópcával, amely már nyíltan igazolta csak a romániai MNSz, hadmagyar köztársaság elleni is röpcédula szerzői Ungváryék voltak.

A magyarországi összeesküvés és Ungváryék erdélyi próbatételei arra tanítottak meg bennünket, hogy nem szabad továbbra is kíméletlenül megfőltiztatnunk országunkat a befőltzött néparulóktól. Izzel becsületesen dolgozó népiaknak, de főltciánk felépítésének teremtünk s gőltöt.

közni, hogy ott megtalálja a „Magyar Közösség“ embereit. Ugy igyekezett a maga számára bizalmat ébreszteni, hogy a Bolyai-egyetem marosvásárhelyi klinikáinak Röntgen felszerelés szállítására és felszerelésére tett ajánlatot.

Róka gyakoriott ügynök volt ebben a szakmában, hiszen ársantprovokátóri multja már régen a magyar ellenforradalmi körökhöz kapcsolta. 1943-ban azzal foglalkozott, hogy nyilas érzelmi tiszteket „leplezett le“ s ezzel a ténykedésével célja volt személyét a demokrata körök előtt elfogadhatóvá

Egyes „nyugatos“ visszazivárg

Igen sokan tértek vissza Erdélybe is olyanok, akik nem a háborútól való féltelmükben menekültek el nyugatra, hanem mert népellenes bűnök voltak a rovásukon. Ezek közül legtöbbször a Csomóss Miklós-féle „ellenállási mozgalom“ igazolvánvával utaztak meg a tisztogatást, sőt bekerültek olyan állásokba is, ahonnan demokráciaellenes, kártékony munkát fejtettek ki.

Igy történelmet meg az, hogy Ungváry és társai mindenhol találaltak maguknak segítőtársakat, így vált lehetségessé az erdélyi reakciós szervezkedés szétágazó hálózata, amely népiünk, demokráciánk háttámadására Maniu és Brajanu pártjaival kötött cimbo-

Dánér Lajos is a banda ügynöke

Az „Erdély Pókjai“ elnevezésű szervezet kapcsolata a Dálnoki Veress-féle összeesküvőkkel kiünyik abból is, hogy Budapesten egymásután hurokra kerültek Ungváry barátai, mint az összeesküvés részesei. Börtönben ülnek Fitos, Faust, Dudás, Cservény, Csomóss, dr. Szentiványi és mindazok, akik pénzzel és utasítással látták el az erdélyi reakciós szervezkedés vezetőit. Még nem került hurokra egy Kolozsváron is ismert kis álhírlapíró Dánér Lajos, aki Erdélyből való futása után a Kolozsvár-Szövetség hivatalos lapjának lett a főszerkesztője. Ennek a gyanús szervezetnek élén P. Abraham Dezső egykori ellenforradalmi miniszterelnök áll. Dánér Lajos, a hosszú idő óta Párisban és egybeült kénkedéssel foglalkozó álhírlapíró, szoros kapcsolatot tartott fenn a leleplezett Ungváry-

s a vérbefojtott 1437-es parasztfordalom emléke még ott él Kalotaszeg magyarságának lelkében. Nem veszed el a feledés szakadékaiban; apáfiúra száll, növelezzik, mesévé, módási szinesedik és — megmarad. bébolna csata több mint emléke a ma számunkra; erdőforrás a jelen küzdelembé. Demokratikus hagyományaink legzelebbike, mely kitorúlhetetlenül véste be magát a parasztság emlékezetébe.

Budai Nagy Antal parasztfordalom-márak 500 éves évterületét 1937-ben kellett volna méltó keretek között megünnepelelnünk. A viszonyok ezt nem tették lehetővé. A mástást ez év augusztusában akarja pótolni Kalotaszeg fiataisága. A 10 ényvi késedelmért se csodálkozzék; A történelmi kerekérek kellett fordulnia, hogy Budai Nagy Antal parasztfordalmáról méltóképpen megemlékezhessünk.

Az mondanunk sem kell, hogy Bánffyhungyadi megemlékezés nemcsak a magyar parasztság ünnepe. Budai Nagy Antal kaszás seregében román jobbagyok is vértüket ontatták a bábolnai csatában. A sőlyomtelki románok éppúgy a magukénak tartják Budai Nagy Antalt, mint a sőlyomtelki magyarok.

Az emlékünnepély fénypontja Károlynak Budai Nagy Antaltól írott szömvéve lesz, melyet a Bánffyhungyadi környéki műkedvelő csoportok legőbljai fognak előadni. Itt kell megemlétenünk azt is, hogy ezalkeatomnak helyezi el az ifjuság Bánffyhungyadon Budai Nagy Antal emléktábláját.

tenni, ami részben sikerült is neki. Róka azonban, minden ügyeskedése ellenére, gyanússá vált az állambiztonsági hivatal előtt és 1946 márciusában kiutasították Romániából.

Róka József kiutasítása után nemsokára megjelent Kolozsváron Cservény József, aki ugyancsak Csomóss Miklós dr. futárja volt. Cservény azt akarta elhitetni, hogy üzletekkel foglalkozik, de később filmrendezőnek adta ki magát. Mint utólag kiderült róla, a háboru ideje alatt a Gestapo szolgálatában állott. Itt tartózkodása alatt megbízói szerinte az volt a szerepe, hogy a „Magyar Közösség“ embereivel tartsa a kapcsolatot. Cservény igen bizalmas barátságot kötött egy egyetemi tanárral, aki jelentős szerepe volt a Bány-féle mozgolódásban is és Dénessel s társaival r reakciós „Magyar Blokk“ remtésének előkészítés nem sokáig, mert Bu megkeresés érkezett és motorkerékpárjával együtt napról a másikkra eltűnt K utcájáról.

Egyes „nyugatos“ visszazivárg

Igen sokan tértek vissza Erdélybe is olyanok, akik nem a háborútól való féltelmükben menekültek el nyugatra, hanem mert népellenes bűnök voltak a rovásukon. Ezek közül legtöbbször a Csomóss Miklós-féle „ellenállási mozgalom“ igazolvánvával utaztak meg a tisztogatást, sőt bekerültek olyan állásokba is, ahonnan demokráciaellenes, kártékony munkát fejtettek ki.

Dánér Lajos is a banda ügynöke

Az „Erdély Pókjai“ elnevezésű szervezet kapcsolata a Dálnoki Veress-féle összeesküvőkkel kiünyik abból is, hogy Budapesten egymásután hurokra kerültek Ungváry barátai, mint az összeesküvés részesei. Börtönben ülnek Fitos, Faust, Dudás, Cservény, Csomóss, dr. Szentiványi és mindazok, akik pénzzel és utasítással látták el az erdélyi reakciós szervezkedés vezetőit. Még nem került hurokra egy Kolozsváron is ismert kis álhírlapíró Dánér Lajos, aki Erdélyből való futása után a Kolozsvár-Szövetség hivatalos lapjának lett a főszerkesztője. Ennek a gyanús szervezetnek élén P. Abraham Dezső egykori ellenforradalmi miniszterelnök áll. Dánér Lajos, a hosszú idő óta Párisban és egybeült kénkedéssel foglalkozó álhírlapíró, szoros kapcsolatot tartott fenn a leleplezett Ungváry-

Tudnak a munkás-diákok!

KOLOZSVÁR. — A Bolyai Tudomány Egyetem Bástya-utcai jogi és közgazdasági karának épülete az utóbbi hetekben különösen élénk és hangos a zivajgtól. A folyosó falait papirlepedők borítják. Diákok böngészik a nösszu névsorokat és keresik a vizsgabeosztásukat.

— Az én nevemnek is ott kell lennie. Nem látok. Nezzék meg, hogy Endi János mikor vizsgázik? Szeretettel veszik körül a vak embert s négyen is készségesen ugranak a hirdetőnényhez.

— Hányad éves kolléga? Jogász vagy közgazdász? — kérdik.
— *Munkás vagyok. A szabadegyetem hallgatója. Azok között kevesselek* — válaszolja.

— Endi? Itt van. Julius 1-én közjog, 2-án magánjog, 3-án közgazdaságtan, 4-én pénzügytan... — sorolják egymás után.

Egyik piparra jegyzi és átadja, másik karonfogja és úgy vezeti, mások köréjegyűlnek és úgy hallgatják. Endi János vak munkás tanuló. *Tudni akar. Eddig az endi-jánosok csak az ábc-ig és az egyszerű juthattak el.*

— *A szabadegyetemi egy esztendő — mondja a világtalan szabadegyetemi hallgató — sokat ér számomra. Most már jogunk van nekünk is tudni és jogunk van a*

közlethez, a nép irányításához. Ehhez viszont tanulunk, tudnunk kell.

Elmondja, hogy eleinte nehéz volt a tanulás. Az elvont fogalmak zavarták, de ma már ő magyarázza otthon a közjogot a vele együtt tanuló felelősének.

— Kolléga... — szól egyik joghallgató. Igen a szabadegyetemisták kollégák. *Azért tanulnak ok is, hogy ne a kiváltságosok irányítsák az állam alapjait, a népet, hanem a dolgozók, maga a nép.*

VITA AZ ADÓRENDSZERREKRŐL

Másnap ismét ott látjuk a szabadegyetemistákat az egyetem folyosóján. A községtől és az adózási rendszerekről vitatkoznak. Tagadhatatlanul igazolmai várják a pénzügytani vizsga megkezdését.

Szabó József Dermata-munkás viszi ötven éve ellenére is a szót és a körülállókak az adók fajait magyarázza.

— *Ezt különösen kell tudni — mondja. — Itt az egyellen a kálom, ahol az állam, de bármely közület is megjoghathatja a háborús gazdaságokat.*

Egészen biztos, ha rájuk biznák, a sorból egy se maradna ki.

Kezdődik a vizsga. Sorban ünek Kozma Jolán, Miklós József, Török Mária, Jakab Lajos és még vagy tizennégyen. Csand üli meg a termet. Az újdonság, szokatlanság egyaránt pirt lap az öregek és fiatalok arcára. Komolyan és megfontoltan felelnek.

— Mikor van szükség rendkívüli hitelre? — hangzik a kérdés.

— *Ha például az államnak az aszálysújtotta vidékeket kell segítenie — szól a talpraesett válasz. A hitelátruházás pedig, ha a beosztás szerinti konyhapénzből az asszony megtakarít annyit, hogy azzal más kiadásomat fedezhetem.*

A példa után megmondják a szabályt is. Nincs abban semmi hibája. A vizsgára bekváncsiskodó egyik jogász önkéntelenül megjegyzi:

— *En sem tudtam volna jobban.*

Mire vége lett, már az est csendje rátelepedett az osztályra és vizsgázókra. Szokatlan lárz kiült tanárra, tanulóra egyaránt. Boldogan ujságotlák egymásnak a sikert, egy esztendő tanulás örvedes eredményét.

Lehet, hogy még sok ismeretgyűjtésre lesz szükségük, de már elindultak az uton. És nem is fognak megállani, amíg célhoz nem értek.

BÁNYASZ ALBERT

VILÁGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7, Távfeszélő: 258.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGÁR

Jelentkezések a segesvári Petőfi-ünnepségekre

KOLOZSVÁR. — A Magyar Népi Szövetség közművelődési ügyosztálya közli, hogy az idei Petőfi-ünnepségeket Segesváron és Fehéregyházán július 26—27-én tartják meg.

Az ünnepségeken való részvételre saját költségén jelentkezhetik minden MNSz-szervezet küldöttsége, továbbá énekkarok és zenekarok is kérhetik felvételüket a programba. Az énekkarok és zenekarok is saját maguk kötelesek kiadásait fedezni.

A MNSz központja gondoskodik 50 százalékos vasúti kedvezményről, ingyenes szálláshelyről és olcsó étkezésről lehetőségekre. Minden felajánlott énekkari és zenekari műsorszám előre bejelentendő a MNSz közművelődési ügyosztályának Cluj—Kolozsvár, Mária királyné-utca 16. szám alatt. Telefon 865.

Minden küldöttség, énekkar és zenekar előre jelentse be pontos érkezését, valamint igényét a szállásra és olcsó étkezésre a résztvevők pontos számának feltüntetésével július 20-ig a segesvári MNSz-szervezet Petőfi-bizottságánál. Címe: Sighisoara—Segesvár, Str. Ludwig Roth 1. Telefon 485.

FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉT arra, hogy lapunk előfizetési díja havonta 120.000 lej. SZOLGÁLTATÁS GYÓGYSZERTÁRAK. Július 6-tól július 11-ig bezárólag szolgálatban: Codarcea (Mária királyné-utca 9), Szentháromság (Mihály király-utca 2), Aesculap (Széchenyi-tér 23), Aurora (Dózsa György-utca 19), Megváltó (Vörösi Hadsereg-utca 13), Uránia (Florea-ut 4), Kigyó (Budai Nagy Antal-utca 55), Apolló (Jókia-utca 2) gyógyszertárak. Egész éjjel szolgálatban július 6-tól 8-ig bezárólag: Codarcea, Aurora, Megváltó és Apolló gyógyszertárak.

ADOMÁNY A PETŐFI-ALAP JAVÁRA. Lászlóffy Aladár gimnáziumi igazgató és társai, a tordai iskolabárárok nevében egymillió lejt küldtek be a MNSz központi pénztárába a Petőfi-alap javára.

KANTORTANITÓT keres jó javadalmazással a hirip református egyház. Pályázni öhajtok Református lelkesi hivatal Hirip, Szatmár megye címre irjanak.

TIZEZER DARAB KÉTKEREKES ONGYUJTÓT és nagymennyiségű tűzkövet importál a bukaresti Brichetele kereskedelmi társaság Magyarországról. Ellenértékül sőt szállít.

AZ ANTIHÁSZTÁ HARCOSOK július 5-re összehívott gyűlést július 8-án, kedden délután 6 órai kezdettel tartják meg a Népvédelem Szabadság-tér 10 szám alatti székházában.

A KOLOZSVÁRI MNSZ GYŰLÉS NAPTÁRA. Július 7-én, hétfőn délután 6 órakor nöbizottsági ülés a Farkas-utca 7 szám alatti székházban. Július 8-án, kedden este 7 órakor a II. kerületi tagozat szervezői megbeszélése az Andrei Muresanu—Attila-ut 9 alatti székházban.

AZ UNITÁRIUS EGYHÁZ KÉPVISELŐ TANÁCSA pályázatot hirdet a székelykereszturi unitárius fiuliceumnál üresedésben lévő alábbi tanszékekre az 1947—48. tanévre: román (2), magyar (2), francia (1), történelem-földrajz (1), matematika (1), fizika-kémia-természetrajz (1), hangszer-zene (1), latin (1). A pályázatok az Unitárius Egyház Képviseleti Tanács címére Cluj-Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 9 küldendők. A nőtlen fiatal tanárok esetleg a konviktusban és internátusban kedvezményes étkezést és szállást kapnak.

(*) PÁLYÁZATI HIRDETÉS. A nagyenyedi Bethlen kollégium előjárósága pályázatot hirdet a főgimnáziumban az 1947—48. iskolai évre 2 román nyelv, 1 magyar nyelv, 1 francia nyelv, 1 fizika-kémia főszakos, 1 rajz-kézimunka, 1 énektanok helyettes tanári, 1 igazgatói titkári és 4 internátusi felügyelői állásra. A nőtlen helyettes tanár is elfoglalhat internátusi felügyelői állást. A kérések az előirt okmányokkal felszerelve az előjárósághoz címzetten a főgimnázium igazgatóságához küldendők. Pályázati határidő: 1947 július 15. Nagyenyed, 1947 június 28. Igazgatóság.

Feltalálták a rovarvilág atom-bombáját

Megindult az irtóháború a poloska, svábbogár, tetű, légy és moly ellen

KOLOZSVÁR. — Zseniális új magyar találmány indult el világhódító útjára. Ugy hívják, hogy ATOM G. G. Az elnevezés találó. Ez a szer valóságos atombombája mindenfajta rovarnak.

Tehát egyszerűen valami új rovarirtószer?

Igen is, meg nem is. Tényleg irtja a rovarokat, félelmetes biztonsággal és hatással, de van egy óriási előnye: a gerincekre, tehát emberre, háziállatra egyáltalán nem ártalmas. Az ATOM G. G. a rovaroknak az idegrendszerét rombolja szét.

— Ez a szer, amit az olcsó butángázból állítanak elő, három magyar tudós találmánya — mondja Szabó Károly dr., a Budapestről érkezett szakértő

MINDEN FÉRGET MEGÖL AZ ATOM G. G.

— Ez a félelmetesen hatásos szer — folytatja Szabó dr. — elpusztítja a növényeket és gyümölcsöket, megpusztító férgeket, amik ellen eddig úgy ahogy a nikotin és arzén permetezésével védekeztek. De éppen olyan biztos ellenszere a hírhedt Koloradó-bogárnak, a burgonya halálos ellenségének, amelyik egész országok burgonyatermését tudja rövid idő alatt tönkretenni. Az ATOM G. G. végre lehetővé teszi azt is, hogy teljes hatással vegyük fel a küzdelmet a légy, a szunyog, a poloska, a svábbogár, a tetű, s általában minden féreg ellen.

Végigmegyünk a laboratóriumban, ahol különleges keverőgépekben állítják elő az alapanyagokból az ATOM G. G.-t. Artatlan fehér pornak látszik, ki hinné, hogy millió meg millió vérszívó, ragályterjesztő féreg halála rejtezik benne.

— Miben különbözik az ATOM G. G. a régifajta rovarirtóktól?

Kapuzárás az Állami Magyar Színházban

KOLOZSVÁR. — Ma, vasárnap este a színház énekes együttese bucsuzik a közönségtől. Az énekes együttes utolsó előadását Strauss világhírű dalművét, a „Denevér“-t választotta a színház, amelyben valamennyi vezető énekes-színész játszik, ugyszintén az énekkar, a tánckar és a zenekar is méltó feladathoz jut.

Takács Paula, Lőrincz Zsuzsa, Kovács Kató, Beller Nelli, Horváth József, Ditrői P. Béla, Deésy Jenő, Szentes Ferenc, Csóka József, Márky Alfréd, Bende, Kapusi játszanak, Kleizmer Klarisz, Csermínszky Kurt és a balettkor táncolnak a „Denevér“-ben, melyet Deésy Jenő rendezett és Stefanidesz József vezényel, míg a táncokat Moravszky Román tanította be. Vasárnap délután a nagyszerű Letraz bohózatot, a „Mackó“-t ismétli meg a színház.

A színház hétfőn este a szervezett munkásság részére rendezett előadással zárul. A hangulatos zenés vígjátékot, a „Bubus“-t játssza a színház az évad utolsó előadásaként a szervezett munkásoknak. Ennek az előadásnak külön érdekessége lesz, hogy az előadás kezdetén a színpad bediszitését a diszletozó munkások nyitott színen fogják végezni. Az utolsó bucsuelőadások jóvedelme különben részben a színház tagjainak megjutalmazása, részben pedig a színészek segélyalapjára javára lesz fordítva.

— tesszük fel a kérdést.
— Az ATOM G. G. kontakt szer. Azaz elegendő, ha a rovar hozzáér a szer egyetlen porszemecskéjéhez, máris halálra van ítélve.

TÖKELETES BIZTONSÁGGAL...

— Azonnal öl az ATOM G. G.?

— Nem. Ez az illető rovarfaj ellenállásától függ. Van olyan fajta, amely pár perc alatt megdöglök az ATOM G. G. hatására, de például az összesek közül a legellenállóbb — a poloska, gyakran csak három-négy nap mulva pusztul el. Ugyanez a helyzet a svábbogárral is. A poloska például már a fertőzés pillanatában megbetegszik s többé petét sem rak, nem csip, pár óra mulva hátára fekszik s idegrendszerének elhalásával lassan pusztul el. Ismétlem azonban, a szer tökéletes biztonsággal öl, csak éppen ki kell várni azt a pár napot.

— Hogy a szer milyen hatásos — veszi át a szót a cég egyik kolozsvári vezetője — azt bizonyítja óriási magyarországi sikere.

Az ATOM G. G.-nek igen nagy jelentősége van nemcsak a mezőgazdaságban, hanem az állatgyógyászatban is. Nemcsak a növényi kártevőket irtja ki, hanem biztos ellenszere például a veszedelmes sertéstetűnek és a tehénrühnek is. A kísérletek ezen a téren olyan sikerrel jártak, hogy ősszel már Romániában is bevezetik a szer állatgyógyászati alkalmazását. A bukaresti Cantacuzino Intézet ellenőrző kísérletei is igen eredményesek.

HARANGHY PROFESSZOR KÍSÉRLETEI

Igen érdekes az is, hogy a Bolyai-egyetem marosvásárhelyi or-

vosi kara most vásárolt 25 kilót a szerből. Ennek nagyrészt tudományos kísérletekre használják fel. Haranghy László, a Bolyai-egyetem európai hírvizsgálója professzora folytat kísérleteket az ATOM G. G. hatóanyagával. Haraghy professzor, értesülésünk szerint, a G. G. hatóanyagának embergyógyászati alkalmazásával kísérletezik.

Meg van tehát a biztos szer, amivel el lehet indulni a nagyirtóháborúba mindenfajta féreg ellen. Talán rövidesen eljön az az idő, amikor vasutainkról is ki lehet ezzel a szerrel pusztítani az élősdieket s nem volna rossz ötlet, ha Kolozsvár temetőtlen szemétdombját is beszórnák az ATOM G. G.-vel, kipusztítva így a ragályokat, betegséget terjesztő férgeket.

(—)

Időjárásjelentés:

Izland szigete felől Anglián át hűvös óceáni légtömegek nyomulnak előre és szombatra már Franciaországot is elárasztották. Keleteurópában nagy magasságban erős déli szél uralkodik és a meleg tovább tart. Várható időjárás vasárnap estig: Élénk délnyugati, déli szél, változó felhőzet, többfelé záporosó, zivatar, a meleg, főleg a nyugati országrészekben, mérséklődik.

„SZENTGYÖRGYI ISTVAN” ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Vasárnap délután fél 5 órakor: *Mackó*. Este fél 8 órakor: az énekes együttes utolsó előadása: *A denevér*.

Hétfőn este fél 8 órakor az évad utolsó előadása: *Bubus*. A szervezett munkásság részére. Az előadás megkezdésekor a színpad bediszitése nyílt színen történik.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: *Kina rejtelmei*. Boris Karloff, mint Mr. Wong, a mesterdetektív.

CORSO: *Anyai önfeláldozás*. Megrázó dráma.

ROYAL: *Hová lettél drága völgyünk...* Richard Llewellyn regénye után, megható dráma a bányászok életéből. Főszereplők: Walter Pidgeon és Maureen O'Hara. Kezdeté 3, 5, 7, 9 órakor.

ROYAL-TEREM *A dzsungel embere*. Hatalmas új, 1947. évi eredeti felvételek a dzsungel mélyéből. Ragadozó állatokkal. Főszereplő Buster Grable. Kezdeté fél 4, fél 6, fél 8 és 9 órakor.

SELECT: *A varázshorgedű*. Amerikai zenés filmszenzáció.

URÁNIA: *Az új földesúr*. Jókai regénye.

SPORTÉLET

Megállja-e helyét labdarugóválogatottunk Szófiában?

KOLOZSVÁR. — A Balkán kerül. A román csapatnak — bár Kupa küzdelmei során a román idegenben játszik — esélye van a győzelemre, mert a legjobb erőkből állították össze. Bukaresti jelentések szerint a csapat a következő összeállításban áll ki: Stanescu, Ritter, Farmathy, Bacut, Páll, Siclován, Farkas, Marian, Spielmann, Perényi, Jordache.

ILSA—BEAC uszó- és vízilabdamerkőzés a vasárnap sportműsorában

KOLOZSVÁR. — Vasárnap délelőtt 10 órakor és délután 4 órakor a városi partifürdőben kerül megrendezésre az év legnagyobb uszóversenye, az ILSA—BEAC vízilabda- és uszómerkőzés. A nagyszabású versenyen a BEAC és az U uszóin kívül az összes kolozsvári egyesületek női és férfi, továbbá ifjúsági uszói is részt vesznek. A délelőtti verseny után Temesvár—Kolozsvár ifjúsági vízilabda válogatott mérkőzés lesz, majd a délutáni verseny befejeztével játszó le az ILSA—BEAC mérkőzést.

Volna Ioan Budapesten az MTK nemzetközi versenyén szerepel ma délután

KOLOZSVÁR. — A budapesti MTK ma délután nemzetközi atlétikai versenyt rendez a Hungária-utcai pályáján. Erre a versenyre meghívást kaptak a legjobb csehszlovák atléták is, míg a román versenyzők közül Moina Ioan, az Universitatea európai hírvizsgálója.

SPORTHÍRADÓ

A kerületi női atlétikai bajnokságok, amelyen a Vasas, Dermata és a BEAC női versenyzői vesznek részt, ma, vasárnap reggel 8 órakor kezdődnek az egyetemi stadionban.

A Román Olimpiai Bizottság az elmúlt hétről elmaradt ülését július 7-én, hétfőn este 7 órakor tartja meg.

Megállapították a beszolgáltatásra kerülő gabonaneműek árát

BUKAREST. — Az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium ismételten felhívja a termelők figyelmét arra, hogy a köteles beszolgáltatások után megmaradó terményeiket teljesen szabadon, minden korlátozás nélkül hozzátadják forgalomba. Ugyanakkor megállapították a beszolgáltatásra kerülő gabonaneműek árát. Eszerint egy mázsa buza 3 millió 600 ezer, egy mázsarozs 2 millió 900 ezer, egy mázsa árpa 2 millió 700 ezer, egy mázsa zab 2 millió 900 ezer lej.

A termelőknek a gabona árát a cséplőgépnél, átvételkor fizetik ki.

A Magyar Népi Szövetség központjának közleménye az ügyiratok beküldéséről és elintézéséről

BUKAREST. — A Magyar Népi Szövetség országos központja ismételten felhívja szervezeteinek és hozzáfutó tagjainak a figyelmét arra, hogy a központ kizárólag a helyi MNSz-szervezetek útján beküldött iratokat és ügyeket intézi el. Semmiféle más uton hozzájuttatott iratot nem vesz tehát figyelembe.

Ez az intézkedés az országgyűlési képviselők részére beérkezett ügyekre is vonatkozik. A Magyar Népi Szövetség tisztviselői egy már régen közölt döntés alapján semmiféle ügyet sem fogadnak el

közvetlenül, hanem a helyi szervezetek megkerülésével hozzájuk beküldött anyagot azonnal visszaküldik az illetékes helyi szervezetnek. A szabályosan beküldött iratokat természetesen a bukaresti központi parlamenti csoport munkabeosztása alapján osztja ki az egyes képviselőknek elintézés végett.

Itt írjuk meg, hogy a MNSz központi ügyosztályai közül Bukarestben működik az elnökség, a gazdasági ügyosztály, a sajtó és tájékoztatási ügyosztály, a pénzügyi bizottság és a parlamenti csoport.

Minden, ezeknek az ügyosztályoknak a hatáskörébe tartozó levél címe a következő: Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottsága Bucuresti, III. Strada Armindenului 12. (Parcul Jianu).

Kolozsváron működnek a Magyar Népi Szövetség következő ügyosztályai és bizottságai: szervezőbizottság, közművelődési ügyosztály, női bizottság, ifjúsági bizottság, ellenőrző ügyosztály. Minden, ezek hatáskörébe tartozó levél címe: Magyar Népi Szövetség központi intézőbizottsága Cluj-Kolozsvár, Mária királyné-utca 16.

A MNSz máramarosszigeti szervezetének felhívása a hadifoglyok hozzátartozóihoz

KOLOZSVAR. — Ujabbán igen sokan utaznak Máramarosszigetre azok, akik hadifoglyok hozzátartozóit várják a Szovjetunióból. Ezzel kapcsolatban a MNSz máramarosszigeti vezetősége felhívja a hadifoglyok hozzátartozóit, hogy ne csináljanak maguknak felesleges költséget az utazással, mert a bazarkezelt erdélyi hadifoglyok meglátogatását a foglytáborban — az egészségügyi megfigyelés miatt — a hatóságok nem engedélyezik. Így a hozzátartozók teljesen felesleges költséget és fáradságot okoznak maguknak a céltalan odautazással.

A hozzátartozók türellemmel várják meg, amíg a hadifoglyok a szükséges formázásokon átesnek és a szükséges egészségügyi megfigyelés ideje lejár. Szolgáljon megnyugtatójukra, hogy hozzátartozóik már az ország területén vannak, semmiben sem szenvednek — és rövid idő múlva otthonukba hazatérnek.

szokan utaznak Máramarosszigetre azok, akik hadifoglyok hozzátartozóit várják a Szovjetunióból. Ezzel kapcsolatban a MNSz máramarosszigeti vezetősége felhívja a hadifoglyok hozzátartozóit, hogy ne csináljanak maguknak felesleges költséget az utazással, mert a bazarkezelt erdélyi hadifoglyok meglátogatását a foglytáborban — az egészségügyi megfigyelés miatt — a hatóságok nem engedélyezik. Így a hozzátartozók teljesen felesleges költséget és fáradságot okoznak maguknak a céltalan odautazással.

A hozzátartozók türellemmel várják meg, amíg a hadifoglyok a szükséges formázásokon átesnek és a szükséges egészségügyi megfigyelés ideje lejár. Szolgáljon megnyugtatójukra, hogy hozzátartozóik már az ország területén vannak, semmiben sem szenvednek — és rövid idő múlva otthonukba hazatérnek.

Az angol és francia javaslatok mai alakjukban nem az európai ujjaépités vágyából fakadnak

Bidault és Bevin tájékoztatta a szovjet kormányt az angol-francia kezdeményezéséről

Párisból jelentik, hogy Bidault francia külügyminiszter pénteken este levélben tájékoztatta a párisi szovjet követet és Jefferson-Gaffery északamerikai nagykövetet a Marshall-javaslatra vonatkozó angol-francia-szovjet megbeszélések sikertelensége után Anglia és Franciaország által tett kezdeményezéséről.

A Bogomolovhoz intézett levelében Bidault kifejezi azt a reményt, hogy a szovjet kormány elutasítása nem végleges és sikerül olyan megoldást találni, amely lehetővé teszi a Szovjetunió részvételét a javasolt európai tervben. Bidault mellékelte a 22 európai kormányhoz intézett meghívó másolatát.

Londoni jelentés szerint Bevin angol külügyminiszter, a Bidaultéhoz hasonló tartalmu levél kíséretében, másolatban szintén megküldte Zarubin londoni szovjet nagykövetnek a 22 európai kormányhoz intézett meghívója szövegét.

Szovjet megítélés szerint az európai demokratikus országokban komoly bírálatot váltott ki Anglia és Franciaország egyoldalú ténykedése.

A Román Kommunista Párt központi lapja, a „Scanteia” moszkvai rádiókommentárt ismerteti, amely szerint a Szovjetunió magatartása csak abban az esetben marad változatlan, ha beigazolódnak, hogy Molotov külügyminiszter Anglia és Franciaország részéről történt meghívásának csak az volt a célja, hogy áthidalhatatlan véleménykülönbségeket állapítsanak meg s aztán, a szovjet állás-

pont figyelmen kívül hagyásával, áttérjenek az amerikai tőke Nyugat-Európa részére kidolgozott terveinek végrehajtására. Ha azonban Bevin és Bidault tanujelét adja megegyezésre irányuló akaratának s megkísérli a két tétel közelebbhozását, akkor egészen más lesz a helyzet.

A „Scanteia” ezzel kapcsolatban megállapítja: bizonyos, hogy az angol-francia javaslatok, mai alakjukban, nem az európai ujjaépités vágyából fakadnak.

Genfben szombaton délelőtt egyébként megkezdődött az európai gazdasági bizottság második ülészaka. A bizottság tanácskozásainak, a három külügyminiszter párisi értekezletének a kudarcát, nagy fontosságot tulajdonítanak.

54 EMBERT HALÁLRA KINOZTAK CSANG-KAJSEK FOGOLYTÁBORAI BÀN

MOSZKVA. — A szovjet hírszolgálat jelentése szerint a kínai kormány több gyűjtőtábor létesített a letartóztatott demokrata érzelmű elemek elhelyezésére. Ezekben a táborokban, mint a TASS tudósítja közli, legutóbb 54 fogoly meghalt a kínzások következtében.

HIVATALOS JELENTÉS SZERINT KÖZEL HATMILLIÓ MUNKANÉLKÜLI VAN AMERIKÁBAN

MOSZKVA. — A TASS-ügynökség jelentése szerint, amerikai pénzügyi köröknek és független közgazdászoknak az a véleménye, hogy az Egyesült Államok elkerülhetetlen gazdasági csőd előtt áll. A termelőről szóló hivatalos statisztikai

mondotta —, hogy nemzetünk biztonságára sohasem volt szilárdabb, mint most.

Cyrankiewicz lengyel miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy a barátsági és kölcsönös segítségnyújtási egyezmény, valamint a kulturális és gazdasági megállapodás jóváteszi a múlt hibáit s növeli Lengyelország és Csehszlovákia erejét a közös ellenséggel, a némettel szemben. A szerződésnek jelentős mértékben hozzájárulnak a világ békéjéhez — mondotta.

adatok szerint az ipari termelés érezhetően csökkent az utóbbi két hónapban. A lakosság vásárló ereje is hanyatlott. Az USA elkerülhetetlenül súlyos válságot ér, ha jelenlegi külpolitikáját folytatja. Az amerikai statisztikai hivatal legutóbbi adatai szerint Amerikában ma közel 6 millió munkanélküli van.

A SVÉD NŐK TILTAKOZNAK A NEGERLINCSELESEK ELLEN

STOCKHOLM. — Svédország 600 ezer tagot számláló női szervezetei az Egyesült Államok svédországi követének átadott emlékiratban tiltakoztak a negerlincselek ellen. A tiltakozásra az adótkot, hogy amerikai matrózok egy svéd kikötőben megrámtadtak egy néger, mert egy svéd nővel találkoztak. A svéd nők emlékirata méltatlannak minősíti ezt a magatartást.

Kézrekerült az utóbbi idők titokzatos betöréseinek tettese

A katonai törvényszék fogházából járt ki éjszakánként betörni

KOLOZSVAR. — Már hosszabb ideje titokzatos betörések nyugtalanították Kolozsvár lakosságát. Rend szerint az éjszakai órákban történtek ezek a betörések és bár a rendőrség megfeszített erővel nyomozott — a tettes mindig nyomtalanul eltűnt. Most aztán megdöbbent a rejtelny.

Vasárnap éjjel kifosztották Tökés V. kolozsvári lakost. A betörők, több más érték tárggyal együtt, elvitték Tökés ruháját is. A katonai törvényszék fogházának őrmestere vasárnapról hétfőre virradó éjjel ellenőrző körútra tartotta, amikor észrevette, hogy

A bukaresti rádió magyar műsora:

Hétjő: 7.30. Hír, sport, híradó. 19.00: Hír, Tóth Géza országgyűlési képviselő beszéd a gabonabeszolgáltatásról, majd Aszódy János kulturkronikája következik. Kedd: 7.30 Hír, erdélyi lapszemle. 19.00: Hír, Nagy Elek „Krokodil” című rádiódramája. Szombat: 7.30: Hír, hadifoglyok híradó. 11.00: Erdélyi órája.

A Dermata labdarugó csapata a Vasast is legyőzte

KOLOZSVAR. — Szombat délután 2000 néző előtt „nyári” mérkőzést játszott a két csapat, amelyet a hatalmas lelkesedéssel játszó boryvári csapat nyert meg. Az első félidőben a Vasas volt a többet támadó fél és a 21. percben Váczai révén vezetéshöz jutott. Szünet után megfordult a játék képe és a kitűnően játszó Dermata csapatára Pápai révén nemcsak, hogy kiegyenlített, hanem a hátrában Tóth révén a győztes gólt is megszerezte.

A Vasas csapatában Farmati és Bálint helyett Kovács V. és Coracn játszott, míg a Dermata csapatában a Bagoly, Darok hátrvédő helyett Paderanu, a Crisana volt játékos és Szócsa.

A mérkőzést Józsa László gyengén vezette. Külsős hibája volt, hogy az előny szabályokat nem alkalmazta. A két partjelző is több hibát vétett.

A II. félidő 30. percében Nistor és Frenzt összecsapása után utóbbi eszméletlenül került el a pályán és percekig kellett várni, amíg a lelátóról a szükség-orvos segítséget nyújtott a játékosnak, mert a hirtelenosan kiküldött orvosok közül a mérkőzésen egyik sem jelent meg.

Uzsásban a BEAC, vizilabdában az ILSA győzött tegnapi versenyen

KOLOZSVAR. — Az egyetemi stadionban 500 néző előtt tartották meg az ILSA és U vizilabda mérkőzést, amelyet a kitűnően játszó ILSA csapata 14:0 (6:0) arányban nyert meg Stancu 6, Török 4, Bálint 2, Novák és Retschel gólyaival. Kelemen dr. a mérkőzést jól vezette. Ezt megelőzően az Ilsa tartalékcsoportja 5:1 (3:0) arányban győzte le a Vasas csapatát Josim 3, Baghiu, Popa, illetve Nagy gólyaival. Jordáki a mérkőzést hibátlanul vezette.

A megrendezett uszós számok közül a

400 méteres gyorsuszásban Baghiu (Ilsa) győzött 6.02 másodperces idővel. 2. Uleu (U) 6.06 másodperc. A 100 méteres ifjúsági gyorsuszásban 1. Erdélyi (BEAC) 1.12 másodperc, 2. Gherman (BEAC) 1.12.4 másodperc. A 4x100 méteres gyorsváltóban a BEAC győzött 4 perc 33.7 másodperc alatt. 2. Ilsa 5 perc 10.2 másodperc, 3. U 5 perc 32.3 másodperc. A 4x100 méteres senior gyorsváltóban az Ilsa győzött 4 perc 30.4 másodperc alatt. 2. BEAC 4 perc 44.4 másodperc, 3. U 4 perc 55 másodperc.

Julius 10-ig

az összes piaci árusok kötelesek a forgalmi és rendkívüli adót befizetni

KOLOZSVAR. — A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a mozgóárusok (piaci sátrak, asztalok stb. tulajdonosai) kötelesek minden hónap 10-éig az összes számla nélkül vásárolt árucikkek után a forgalmi (cifra de afacere), valamint a rendkívüli (exceptional) adót havi kimutatás (borderou) alapján leróni.

Tekintettel arra, hogy az említett csoportba tartozó kereskedők még részben sem tudják az 1946, valamint 1947 évben vásárolt cikkek után az illetékek lerovását igazolni, a pénzügyminisztérium július 10-ig engedélyezte a két adónem büntetés nélkül befizetését, de a törvényes adópótlékokkal, megállapítva egy-

ben a fizetendő összegeket is, mégpedig szakmánként: méterárak, rövidárak, háztartási cikkek és bazárárak szerint.

E rendelet alapján a pénzügyigazgatóság felhívja az összes Széchenyi-, Corvin-, Heltai-, Vágóhid- és Baromvásteri mozgóárusokat, hogy július 10-ig jelentkezenek a pénzügyigazgatóság I. emelet 17. számú szobájában, iparigazolványukkal együtt, a forgalmi és rendkívüli adóknak a minisztérium részéről megállapított összegben történő azonnali befizetésére. Azok, akiknek az 1946-47. évről áruszámlái vannak, a számlákat vigyék magukkal.

Közös román-magyar bizottság jelölte ki a házsongárdi temető védett emlékeit

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség közművelődési ügyosztályán működő Magyar Műemlék Bizottság, mint ismeretes, azzal a kéréssel fordult Kolozsvár város vezetőségéhez, hogy rendszabályozza meg a híres házsongárdi temető felelőtlen temetőgondnokait és egyszerűsmindenkorra biztosítsa a temető kegyeleti helyeit és műemlékeit. A város vezetősége a kérésnek teljes mértékben eleget is tett s egy román-magyar vegyes bizottságot küldött ki azoknak a síroknak a megállapítására, amelyek megőrzéséről a jövőben a városnak kell gondoskodnia.

A bizottság, élén Craciun Ioachim egyetemi tanárral, a napokban fejezte be működését. A Magyar Népi Szövetség részéről Fntz Géza, a Bolyai-egyetem művészettörténésze vett részt a bizottság munkájában s a példás román-magyar együttműködés eredménye-

nyel is járt. A város gondozása alá került sírok között első helyen a demokrata szabadságharcosok emlékei állanak. Ezek között van Józsa Béla és Nagy József sírja. A védett sírok legnagyobb részét a román és magyar szellemi élet nagyjainak síremlékei, valamint a történelmi és muzeumi értékű síroké alkotják.

Itt írjuk meg, hogy a Magyar Műemlék Bizottság tagjai közül Szabédi László író, a Székely Nemzeti Múzeum igazgató örét, a Magyar Népi Szövetség központja a Bukarestben székelő Országos Műemlékvédő Bizottság tagjai közé ajánlotta. A magyar műemlékek őrzésére máris országos szintre emelkedett a román-magyar együttműködés, melyre a házsongárdi temető ügyének rendezésével Kolozsvár város adott példát.

is, amelynek zsebében Tökés V. rendőrségi bejelentőlapja volt. Így nyilvánvalóvá vált, hogy a katonai fogházban büntetését töltő betörő éjjelénként a városba szökött és betöréseket követett el, munkája végzettségével pedig szépen ismét visszaszökött a fogházba. A legjobb alibije volt, hiszen azt igazán senki se gondolhatta volna, hogy a fogházból éjszakánként járhat ki betörni valaki a városba.

Ugy a rendőrség, mint a katonai hatóságok széleskörű vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy esetleg kik nyújtottak segítséget a betörőnek a kiszökésben, vagy kiket terhel a felelősség amiatt, hogy ez az eset előfordulhatott. Ugyancsak a vizsgálat fogja tisztázni, hogy ezenkívül még milyen büncselekményeket követett el a fogház vendégszerető biztonságból kiránduló betörő, aki még fogságában is alkalmas és módos talált arra, hogy mesterségét folytassa.

PRAGA. — A csehszlovák fővárosban pénteken ünnepélyes keretben köztudni készült a március 10-én aláírt csehszlovák-lengyel barátsági és kölcsönös segítségnyújtási egyezmény megerősített példányait. Ugyanakkor aláírták az elmúlt napokban létrejött kulturális és gazdasági megállapodásokat. Gottwald csehszlovák miniszterelnök ezalkalommal mondtott beszédében ismertette az egyezmény és a megállapodások jelentőségét. „Nyugodtan állítjuk —